

CONSTRUIREA UNUI STUDIU PROSPECTIV PENTRU LUMEA DE MÂINE

Prof. univ. dr. Iulian CHIFU

Centrul de Prevenire a Conflictelor și Early Warning, București

DOI: 10.55535/GMR.2025.3.13

Prospective studies, avoiding strategic surprise and anticipating the evolutions, are the aspiration of a number of methodologies. Our article aims to make a reason and find the main factors that would influence the reassessment of the World Order of tomorrow based on a Romanian methodology of prospective studies. The level of ambition is to separate the continuity versus the dramatic change and to find the critical indicators that are drawing the scenarios of the future, be it those of continuity, of discontinuity and black swan cases. Relative certainties are helping us draft the black swan scenarios of highly improbable but also enormous impact. The results and conclusions are bringing to the forefront both technology and the malaises of the democracy, together with a militaristic epoch where the chance is to avoid kinetic wars through mitigations and coping with the rivalries and power shifts in geopolitical capacity.

Keywords: prospective studies; critical uncertainties; relative certainties; continuity, change;

CONTEXT METODOLOGIC

Pentru a evita expunerea celor mai importante instituții și factori de decizie la consecințele surprizelor strategice (Cancian, 2018), în 2012 am introdus metodologia românească a studiilor prospective (Chifu-2, 2015; 2016, pp. 75-113). Acest fenomen al surprizei strategice înseamnă că o instituție nu este capabilă să anticipeze, să prevină și să reacționeze în mod adecvat la o criză de amploare care poate perturba activitatea unei instituții, a unui guvern sau a unui stat. Nivelul de reziliență se dovedește a fi foarte scăzut în astfel de condiții. Mai mult, pentru a face față unei astfel de crize, sistemul decizional trebuie să reacționeze în mod ad-hoc, fără pregătire sau instrumente adecvate și fără anticipare, inclusiv în ceea ce privește comunicarea în timp util și în mod corespunzător către propriul public, cu consecințe majore pentru securitatea și viața cetățenilor și expunând factorul decizional la oprobriul public (Chifu-5, 2023).

Am dezvoltat metodologia studiilor prospective pe baza unei tehnici utilizate de serviciile de informații olandeze – PLATO (Schinkel, 2013; Chifu-2) – *plausible tomorrows* (*viitoruri plauzibile*), pe care am completat-o, experimentat-o și utilizat-o în mai multe cazuri, pentru a identifica scenarii alternative pentru o evoluție critică în relațiile internaționale și studiile de securitate. De asemenea, am dezvoltat de mai multe ori metodologia referitoare la Ucraina (Chifu-1, 2014; Chifu, Nantoi, Getmanchuk, 2015; Chifu-3, 2015), regiunea Mării Negre (Chifu, Bălășoiu, 2018) sau evoluția relațiilor internaționale (Chifu-5).

Studiul nostru are mai multe etape de parcurs, fiecare dintre ele fiind indispensabilă pentru obținerea rezultatului final. Prima etapă constă în evaluarea situației la momentul începerii analizei, actualizată la sfârșitul procesului. A doua etapă vizează identificarea cursurilor de acțiune care afectează evoluția explorată a situației mondiale. A treia etapă extrage din brainstorming diferitele influențe pe termen scurt, mediu și lung, respectiv indicatorii critici, într-un sistem complet și fără contradicții. A patra etapă constă în identificarea certitudinilor relative și a incertitudinilor critice legate de procesul necesar și de obiectivul de a identifica reevaluarea Noii Ordini Mondiale. A cincea parte creează scenariile prin combinarea diferitelor valori posibile ale indicatorilor independenți identificați în fiecare sistem, pentru perioada de timp analizată. Iar a șasea parte se ocupă cu simularea scenariilor selectate.

Am elaborat evaluarea luând în considerare patru domenii de interes:

ACTORII

Ne-am concentrat pe Rusia, Ucraina, UE, SUA, NATO, China, chiar dacă am evaluat că, în noua lume tehnologică, fiecare țară care deține o nouă tehnologie sau resurse de orice fel legate de o astfel de tehnologie ar putea juca un rol mai important decât cel recomandat de economia, cercetarea, armata și relevanța politică internațională a acesteia (Chifu-5). Dar, acest lucru este valabil pentru viitor. Evaluarea inițială se concentrează pe actorii mari existenți, actorii relevanți, capabili să perturbe ordinea mondială sau să aibă un cuvânt de spus în remodelarea acestei ordini (Rogers, 2019).

RELAȚII

Ne-am concentrat pe cele mai importante relații bilaterale care leagă marii actori relevanți: UE-SUA, Rusia-China, SUA-Rusia (discutând și unele viziuni convergente ale lui Putin și Trump), UE-Rusia, UE-China, SUA-China. Din nou, alți actori sau relații ar putea afecta evoluția și intra în etapa relevantă, în viitor, dar, în momentul inițial al analizei, evaluarea se concentrează pe cei existenți (Oxford Analytica, 2013).

RĂZBOAIE, CONFLICTE, CONFRUNTĂRI

Conflictele, războaiele și confruntările sunt indispensabile pentru evaluarea inițială și evoluția ordinii mondiale (Ramsbotham, Woodhouse, Miall, 2011). Ne-am concentrat asupra războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, asupra confruntării dintre Israel/SUA și Iran, asupra conflictului din Orientul Mijlociu și posibilelor sale rezultate, asupra rivalității economice și militare dintre SUA și China, care ar putea degenera într-un conflict în Taiwan sau în regiunea Indo-Pacific, precum și asupra posibilei rivalități sau confruntări dintre Rusia și Europa/NATO (SUA?) (Walpole, 2012).

SCHIMBĂRI DRAMATICE

Există semnale ale unor evoluții care pot afecta ordinea mondială internațională prin schimbări dramatice și rupturi în continuitatea vieții de astăzi (Gowing, Langdon, 2018). Am identificat aici tehnologia ca agent al schimbărilor dramatice, impactul acesteia și evoluția independentă a societății umane, o criză globală disruptivă/urgență civilă, precum pandemia, și războiul (război pe scară largă, război cvasi-global).

În cadrul studiului nostru, am organizat nouă sesiuni de brainstorming cu diferite grupuri de aproximativ 50 de experți de diferite vârste și studenți la masterat, pentru a absorbi idei noi. Subiectele sunt rezultatul analizei dinamicii ordinii mondiale

internaționale și a factorilor care ar putea determina schimbări dramatice, pe baza tendințelor dezvoltate în domenii cu impact ridicat. În cadrul acestor sesiuni de brainstorming, am explorat:

- Impactul războiului din Ucraina asupra arhitecturii de securitate regională și globală.
- Relația UE-Europa și revizuirea angajamentelor strategice.
- Amenințările hibride, dezinformarea și impactul securității cibernetice asupra lumii de mâine.
- Ascensiunea Chinei și consecințele asupra mediului geopolitic global.
- Provocările și oportunitățile NATO.
- Perspective privind autonomia strategică a Europei.
- Securitatea energetică, dependența de resurse externe și impactul acesteia asupra alegerilor și reevaluarea ordinii mondiale de mâine.
- Viitorul politicilor de apărare – opțiuni și scenarii.
- Războiul informațional-cognitiv și nivelul său de impact asupra evoluției lumii de mâine.

CERTITUDINI RELATIVE, INCERTITUDINI CRITICE

Certitudinile relative sunt faptele pe care 100% dintre experți le-ar considera adevărate. Folosim certitudinile relative pentru a identifica și a juca scenarii *black swan* (Taleb, 2010), cu probabilitate redusă și impact ridicat. Am identificat 10 certitudini relative, cu un orizont de timp pe termen scurt (s), mediu (m) și lung (l), sau cu semnificație pentru toate orizonturile de timp luate în considerare (toate):

- s+m - Putin își menține puterea, în ciuda vârstei înaintate, a problemelor de sănătate și a rivalităților din interiorul sistemului;
- toate - Rusia va evita utilizarea bombei nucleare. Consecințele sunt deja cunoscute și ar putea avea un cost ridicat, precum și pierderea partenerilor și a sprijinului;
- s+m - Rusia va menține cererile maximaliste în războiul cu Ucraina, datorită poziției revizioniste și cererii de veto pentru securitatea în Europa;
- toate - Rusia dorește să-și reafirme poziția de superputere recunoscută la nivel global;
- toate - războiul din Ucraina nu va crea precedente pentru o nouă ordine mondială, ceea ce înseamnă, mai precis, că Ucraina nu va accepta un schimb de teritorii în schimbul păcii. În acest caz, Ucraina, o putere

convențională, poate demonstra că poate rezista unui actor nuclear, Rusia, într-un război convențional, creând un precedent. Ucraina, un actor mai mic, dar mai flexibil, adaptabil și inventiv, rezistă sau chiar poate câștiga războiul cu Rusia atunci când este vorba de a evita să îndeplinească nivelul de ambiție al Rusiei lui Putin, de a ocupa Ucraina, de a schimba guvernul legitim ales și de a-l priva de armata și capacitățile sale de a se apăra, punând sub semnul întrebării însăși identitatea și dreptul de a exista ca stat;

- s+m - Europa va lupta pentru ordinea bazată pe reguli și le va apăra. În acest fel, luăm în considerare o continuitate, UE și statele sale membre fiind puteri ale statu quo-ului;
- toate - China va contesta puterea globală a SUA;
- toate - China, împreună cu aliații săi, va contesta regulile ordinii mondiale internaționale și va introduce cereri revizioniste care vor modifica ordinea bazată pe reguli;
- s+m - lumea se îndreaptă spre autoritarism. Indicii democratici scad dramatic în interesul lumii, un fapt deja dovedit de ultima situație evaluată în ceea ce privește libertatea de exprimare, libertatea presei, exercitarea drepturilor omului la nivel global, cu indici în scădere;
- s - Rusia va continua războiul sau un război cu orice preț și va solicita un drept de veto asupra securității Europei.

Incertitudini critice – La fel cum au fost stabilite certitudinile relative, incertitudinile critice sunt legate de faptele și evoluțiile care schimbă regulile jocului sau, dacă acestea valorizează schimbările, schimbă dramatic și evoluția lumii de mâine (Courtney, Kirkland, Viguerie, 1997). În aceste cazuri, am folosit și sesiunile de brainstorming și sesiunile de experți pentru a determina următoarele incertitudini critice pe termen scurt, mediu și lung:

- m+l - Rusia va continua războiul cu orice preț și va solicita dreptul de veto asupra securității Europei sau, dimpotrivă, va opri războiul în anumite condiții clare. Chiar dacă, pe termen scurt, este o certitudine relativă, pe termen mediu și lung, aceasta devine o incertitudine critică, provenită din economie și din relațiile lui Putin cu publicul și instrumentele de putere din Kremlin;
- m+l - aici, miza provine din forțele implicate în divizarea Europei față de cele care creează o convergență mai mare din cauza noului dușman comun, Rusia. În acest caz, UE se poate afirma ca un actor relevant la nivel global;

- s+m - inamicul din interior: naționalismul/suveranismul, exportul sistemului MAGA în Europa și în lume schimbă dramatic peisajul politic, punând la încercare regulile și relațiile. Alternativ, această retorică antisistemică și populistă devine o modă apusă odată cu opoziția europenilor sau când Trump își schimbă poziția sau părăsește funcția fără un succesor MAGA;
- toate - era militaristă: ne îndreptăm spre un război global, cel puțin sub forma unui război cu spectru larg, cu o serie de războaie regionale cinetice sau, dimpotrivă, oamenii fac față și atenuează războaiele și conflictele, menținându-le într-un cadru clar limitat, fără consecințe grave;
- toate - trei evoluții sunt legate de Europa/UE: în primul rând, Europa și SUA continuă să formeze o alianță democratică puternică, limitându-și diferențele; în al doilea rând, SUA și Rusia, împreună cu mișcările naționaliste-suveraniste, demontează Europa-UE în state naționale; și, în al treilea rând, SUA și China vor lupta, prin instrumente excesive de farmec și constrângere, pentru sprijinul UE-Europei în propriul program și proiect de ordine mondială;
- m+l - impact tehnologic dramatic: prima opțiune este tehnologia care distruge sau duce la prăbușirea societății umane (doar indivizi, care nu cred în nimic), într-o lume dominată de mașini și algoritmi; a doua ar fi supraviețuirea și adaptarea rasei umane la tehnologie, cu un număr substanțial de oameni lăsați în urmă; și, a treia opțiune, o lume complet nouă, integrată, tehnologică și umană, cu dominarea și controlul oamenilor asupra tehnologiilor pe care le-au inventat.

Indicatori critici

Pe baza incertitudinilor critice identificate (Trung Anh, 2002), am stabilit sistemul de indicatori critici pe termen scurt, mediu și lung, după cum urmează:

Indicatori pe termen scurt (6-12 luni):

1. Inamicul din interiorul statelor democratice: naționalismul/suveranismul, exportul sistemului MAGA în Europa și în lume ar modifica sistemul democratic din Europa însăși. Sau, alternativ, moda acestor abordări populiste/naționaliste va dispărea, va trece.

2. Era militaristă: Lumea intră într-o eră militaristă, predispusă la conflicte, un război global/război pe toate fronturile ca regulă, cu episoade rusești de războaie cinetice, războaie pe scară largă, de intensitate ridicată, războaie de uzură pe termen lung. Sau elanul va înceta și confruntarea se va stinge din cauza lipsei

de mijloace, bani, oameni, voință sau a creșterii vigilenței, pregătirii și rezilienței din partea oamenilor.

3. **Rolul SUA în Europa:** Alianța democratică UE/Europa-SUA sau SUA-Rusia plus mișcările naționaliste care demontează Europa-UE în state naționale sau SUA-China vor lupta pentru sprijinul UE-Europei în propriile programe.

4. **Ucraina va rezista/Ucraina va eșua** (printr-un efect de domino după o breșă în prima linie).

5. **UE va sprijini Ucraina pe termen lung/va opri finanțarea Ucrainei, va bloca sprijinul.**

Așadar, pe termen scurt, am identificat, prin diferite combinații ale valorilor indicatorilor critici, **48 de scenarii** (2x2x3x2x2 valori pentru indicatori). La acestea, se adaugă cele **10 scenarii de tip „lebedă neagră”**.

Pe termen mediu (3-5 ani)

1. **Rusia în război:** Rusia va continua războiul cu orice preț și va solicita dreptul de veto asupra securității Europei sau Rusia va opri războiul din cauza problemelor economice și a nemulțumirii societății față de utilizarea resurselor sociale și de dezvoltare pentru alimentarea războiului.

2. **UE ca actor global:** Vom avea o Europă divizată sau o convergență și mai mare a statelor membre din cauza unui dușman comun, ceea ce va face din UE un actor global, relevant în dinamica noii ordini mondiale.

3. Lumea intră într-o **eră militaristă**, predispusă la conflicte, un război global/război cu spectru larg ca regulă, cu episoade rusești de războaie cinetice, războaie pe scară largă, de intensitate ridicată, războaie de uzură pe termen lung. Sau militarismul se va opri și confruntarea se va stinge din cauza lipsei de mijloace, bani, oameni, voință. Sau a creșterii vigilenței și rezilienței din partea oamenilor.

4. **UE va sprijini Ucraina pe termen lung**, UE-Ucraina va marca o convergență în materie de securitate și apărare, Europa devenind un actor geopolitic global, **sau UE va înceta să finanțeze Ucraina, blocând sprijinul.**

Aici avem **16 scenarii** (2x2x2x2 valori pentru indicatori) și doar **9 scenarii de tip „lebedă neagră”**.

Pe termen lung (10-15 ani)

1. **UE ca actor global:** Vom avea o Europă divizată sau o convergență și mai mare a statelor membre datorită unui inamic comun, ceea ce va face din UE un actor global, relevant în noua dinamică a Ordinii Mondiale.

2. Lumea intră într-o **eră militaristă**, predispusă la conflicte, un război global/ război cu spectru larg ca regulă, cu episoade rusești de războaie cinetice, războaie pe scară largă, de intensitate ridicată, războaie de uzură pe termen lung. Sau presiunea se va opri și **confruntarea se va stinge** din cauza lipsei de mijloace, bani, oameni, voință; sau creșterea vigilenței și a rezilienței din partea oamenilor.

3. **Impactul tehnologic**: prima opțiune este distrugerea componentei sociale de către tehnologie, care duce la colapsul societății umane (doar indivizi, care nu cred în nimic), într-o lume dominată de mașini și algoritmi; a doua ar fi supraviețuirea și adaptarea rasei umane la tehnologie, cu un număr substanțial de oameni lăsați în urmă; și, a treia opțiune, o lume complet nouă, integrată, tehnologică și umană, cu dominarea și controlul omului asupra tehnologiilor pe care le-a inventat (Chifu, Savu, 2020; Chifu-4, 2021, pp. 13-22).

4. **Rivalitatea SUA-China: confruntare sau coabitare. Globalizare sau divizare în blocuri globalizate.**

Aici avem **24 de scenarii** (2x2x3x2 valori pentru indicatori) și **5 scenarii de tip „lebedă neagră” de jucat.**

SCENARIILE CARE VOR FI ANALIZATE:

Pe baza indicatorilor critici, am stabilit scenariile care vor fi analizate în cadrul studiului și ne limităm la scenariul optimist, scenariul pesimist și scenariul cel mai probabil (Manning, 2012) pentru fiecare dintre cele trei perioade de timp – pe termen scurt, mediu și lung. Am adăugat un caz special de dezbatere a impactului tehnologic, adică scenariile care plasează tehnologia ca un factor de schimbare dramatică¹, care conduce evoluția ordinii mondiale, și nu vorbim aici despre lanțurile de aprovizionare (Grabo, 2002), ci despre impactul asupra omenirii și societății umane (Chifu, Savu, ib.), precum și despre relevanța în dominarea lumii. Am adăugat la acestea cele 10 scenarii de tip „lebedă neagră”, după cum urmează:

Pe termen scurt (6-12 luni):

- *cel mai bun scenariu* (continuitate): inamicul din interior va cădea, Ucraina va avea succes, UE va sprijini Ucraina, SUA vor avea un rol constructiv/de sprijin în UE, transferul responsabil al atribuțiilor de apărare de la SUA către Europa și gestionarea rivalităților globale fără un război cinetic pe scară largă;

¹ Vezi Ministry of Defense, Strategic Trends Programme, Global Strategic Trends out to 2040, fourth edition, Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK, 2010; NIC, Global Trends 2030.

- *în cel mai rău caz (schimbare dramatică)*, inamicul intern va prevala în mai multe state, ceea ce va transforma Europa într-o uniune slabă de state naționale/interguvernamentale, SUA se vor retrage fără a ține cont de lipsa de capacități a UE, UE va renunța la sprijinul acordat Ucrainei, care va imploda/reacție domino, militarismul va crește spre o confruntare militară;
- *cazul cel mai probabil (transformare)*: schimbări în unele state, dar menținerea cursului pentru UE, sprijin pentru Ucraina, rezistența Ucrainei, transferul responsabil al SUA către UE și sprijin (diminuat), gestionarea dificilă a relațiilor SUA-China, SUA-UE, a problemelor comerciale și ale pământurilor rare, a relațiilor SUA-Rusia, UE-Rusia, războiul trimite semnale în Europa/NATO angajând acele state, apar noi confruntări sau se accentuează cele din Orientul Mijlociu, Indo-Pacific. Nici pace, nici război.

Pe termen mediu (3-5 ani):

- *cel mai bun scenariu (continuitate)*: Rusia va opri războiul, din cauza costurilor și a problemelor economice, căutând o ieșire. UE actor global, consolidată și solidaritate între state. Conflictele vor fi ținute departe de explozia războaielor cinetice. UE va sprijini Ucraina;
- *cel mai rău scenariu (schimbare dramatică)*: Rusia va continua războiul. UE își va revizui funcționarea, transformându-se într-un organism mai interguvernamental, contestat în cadrul Consiliului European de un număr tot mai mare de state, inclusiv Franța/Germania, cu influențe populiste de extremă dreapta. Apariția unei lumi militariste, predispuse la război. UE va înceta să mai sprijine Ucraina, iar Ucraina va rezista doar datorită câtorva state/coalitiei de voință care va fi supraviețuit;
- *cazul cel mai probabil (transformare)*: Rusia va continua războiul. UE va naviga între blocajele unor state și necesitatea de a-și consolida poziția globală. UE va continua să sprijine Ucraina, dar își va diminua amprenta. UE își va consolida poziția la nivel global. Lume predispusă la război, abordare militaristă, fără o explozie reală de noi conflicte și cu eforturi susținute de a le ține sub control pe cele existente.

Pe termen lung (10-15 ani):

- *cel mai bun scenariu (continuitate)*: UE este un actor global, cu o relevanță crescândă la nivel global, construind o putere militară și o forță de descurajare puternică. Rivalitatea dintre SUA și China este gestionabilă,

fără fricțiuni majore, gestionând conflictele existente și emergente la nivel global. Reevaluarea ordinii mondiale internaționale într-un mod stabil și convenabil. Integrarea om-mașină/algoritmi și absorbția evoluției tehnologice la nivelul umanității, care-și va controla (și domina) creația;

- *cel mai rău scenariu (schimbare dramatică)*: UE irelevantă, formală, pierzându-și prezența și influența la nivel internațional. Abordare militaristă și o serie lungă de conflicte care implică Occidentul, inclusiv Rusia-NATO, pe baza articolului 5. Rivalitatea dintre SUA și China se transformă în război în Indo-Pacific/Taiwan și amenințări nucleare în spațiul public. Diviziuni în interiorul societății, tehnologia jucând un rol important și individual în securitate, apărare și evoluțiile de zi cu zi;
- *cazul cel mai probabil (transformare)*: UE își propune să devină un actor global, și-a sporit puterea militară, dar este încă ținută la distanță de țările cu lideri eurosceptici, care blochează funcționalitatea și deciziile cu majoritate calificată. Rivalitatea dintre SUA și China are episoade și sușuri și coborâșuri, inclusiv ciocniri în Indo-Pacific și divizarea globalizării în două tabere, cu o serie de excepții și comunicarea încă în curs, dolarizarea continuând să fie referința pentru schimburile dintre blocuri. Militarismul și utilizarea războaielor pentru soluționarea disputelor sunt mai prezente, chiar dacă nu între actorii marilor puteri, care tind să gestioneze confruntările cinetice și rivalitățile nucleare. Oamenii vor supraviețui, se vor adapta, iar o parte a umanității va fi lăsată în urmă de schimbările tehnologice accelerate.

plus **dezbaterea privind cazul tehnologic**:

- scenariu în care tehnologia preia centrul dezbaterii și devine cel mai important factor al lumii, pe termen lung.

10 scenarii de tip „lebedă neagră”

Cele 10 scenarii de tip „lebedă neagră”, cu impact puternic și probabilitate redusă, sunt elaborate prin contestarea certitudinilor relative.

- s+m - Putin își menține puterea, în ciuda vârstei înaintate, a problemelor de sănătate și a rivalităților din interiorul sistemului;
- toate - Rusia va evita utilizarea bombei nucleare. Consecințele sunt deja cunoscute și ar putea implica costuri ridicate și pierderea partenerilor și a sprijinului;
- s+m - Rusia va menține cererile maximaliste în războiul cu Ucraina, datorită poziției revizioniste și cererii de veto pentru securitatea în Europa;

- toate - Rusia dorește să-și reînvie poziția de superputere recunoscută la nivel global;
- toate - războiul din Ucraina nu va crea precedente pentru o nouă ordine mondială, ceea ce înseamnă, mai precis, că Ucraina nu va accepta un schimb de teritorii în schimbul păcii. În acest caz, Ucraina, o putere convențională, poate dovedi că poate rezista unui actor nuclear, Rusia, într-un război convențional, creând un precedent. Ucraina, un actor mai mic, dar mai flexibil, adaptabil și inventiv, rezistă sau chiar poate câștiga războiul cu Rusia atunci când este vorba de a evita să îndeplinească nivelul de ambiție al Rusiei lui Putin, de a ocupa Ucraina, de a schimba guvernul legitim ales și de a-l priva de armata și capacitățile sale de a se apăra, punând sub semnul întrebării însăși identitatea și dreptul de a exista ca stat;
- s+m - Europa va lupta pentru ordinea bazată pe reguli și o va apăra. În acest fel, luăm în considerare o continuitate, UE și statele sale membre fiind puteri care mențin statu quo-ul;
- toate - China va contesta puterea globală a SUA;
- toate - China, împreună cu aliații săi, va contesta regulile ordinii mondiale internaționale și va introduce cereri revizioniste care vor modifica ordinea bazată pe reguli;
- s+m – lumea se îndreaptă spre autoritarism. Indicii democratici scad în interesul lumii, fapt deja dovedit de ultima situație evaluată în ceea ce privește libertatea de exprimare, libertatea presei, exercitarea drepturilor omului la nivel global, cu indici în scădere;
- s - Rusia va continua războiul sau un război cu orice preț și va solicita un veto asupra securității Europei.

În total, am avut 20 de scenarii jucate dintr-un total de 112 posibile – 88 de scenarii din indicatori și 24 de scenarii „lebdă neagră”.

CONCLUZII

După ce am analizat toate scenariile, am ajuns la o serie de concluzii care se impun și care vor fi decisive pentru viitorul ordinii mondiale, pentru viitorul UE/Europei ca actor global și pentru viitorul umanității.

În primul rând, tehnologia va juca un rol mai important, chiar critic în unele cazuri, pentru viitorul ordinii mondiale, cu condiția ca umanitatea să aibă posibilitatea de a începe să se adapteze la acest viitor chiar acum, pe termen scurt

și mediu, cât mai curând posibil, pentru a evita tendințele negative care ar putea diviza complet umanitatea și societatea în indivizi incluși în triburi cognitive sau care ar lăsa o mare parte a umanității în urmă, la un nivel de analfabetism în ceea ce privește noile tehnologii, împiedicând integrarea cu mașinile și algoritmi.

În al doilea rând, așa-numiții dușmani interni din cadrul societăților democratice, care subminează regulile și le canalizează către forme autocratice de guvernare în care puterea, fizică și tehnologică, joacă cel mai important rol, vor afecta și chiar vor defini lumea de mâine și rolul UE/Europei ca actor global sau tendința de a izola comunitățile din interiorul statelor-națiune, predispuse la războiul dezinformării care modelează alegerile libere, testele și modul de viață, alterând libertatea și drepturile omului.

În al treilea rând, istoricii ne spun că orice schimbare de mare amploare între substanța și forma Ordinii Mondiale survine după un război, o confruntare cinetică la nivel global. Depinde de omenire și de liderii săi dacă vom rămâne într-un război cu spectru larg, fără un război cinetic la scară largă, sau dacă vom repeta istoria trecutului, distrugând părți din patrimoniul nostru, clădiri, oameni și diversitate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cancian, M.F. (2018). *Avoiding coping with surprise in Great Power Conflicts*, Center for Strategic and International Studies (CSIS), www.jstor.com/stable/resrep22428.8, accesat la 22 iulie 2025.
2. Chifu I.-1 (2014). *Prospectives on Ukraine Crisis. Scenarios for a mid-long term evolution*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române.
3. Chifu, I.-2 (2015). *Prospective studies: a Romanian Methodology. Ukraine as a case study in Scenarios for a Short-Mid-Long Term Evolution*, în *New Approaches in Social and Humanistic Sciences*. Chișinău, Moldova, Working Papers, International Conference, Lumen Media Publishing UK, 2016, Iași, pp. 75-113.
4. Chifu, I.-3 (2015). *Prospective Analysis of Ukrainian Crisis: Scenarios for mid-long term evolution*, *Ukraine Analytica*, nr.1/9 octombrie 2015, Odessa.
5. Chifu, I.-4 (2021). *Securitatea tehnologică. Un nou domeniu de strictă actualitate a securității viitorului*, în *Infosfera*, nr. 2.
6. Chifu, I.-5 (2023). *Studii prospective și metodologii alternative, în eșafodajul de securitate din secolul 21*, vol. 4 din tetralogia *Reconfigurarea securității și a Relațiilor Internaționale în Secolul 21*. 2023. București: Editura RAO.
7. Chifu, I.-6 (f.a.). *Studii prospective și metodologii alternative, în eșafodajul de securitate din secolul 21*.

8. Chifu, I., Bălăsoiu, N. (2018). *Prospective studies of the Wider Black Sea Region. Scenarios for its future in times of high international turbulence*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române.
9. Chifu, I., Nantoi, O., Getmanchuk, A. (2015). *Prospective on Ukraine Crisis. A trilateral approach*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române.
10. Chifu, I., Savu, L. (2020). *The impact of Technology on Human Being, Society and Politics*. București: Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române.
11. Courtney, H., Kirkland, J., Viguerie, P. (1997). *Managing uncertainty, Strategy Under Uncertainty*. Harvard Business Review, accesat la 22 august 2025.
12. Gowing, N., Langdon, C. (2018). *Thinking the unthinkable: a new imperative for leadership in the digital age*, John Catt Educational Ltd, ISBN 978-1911382744, 202 p.
13. Grabo, C.M. (2002). *Anticipating surprise. Analysis for Strategic Warning*. Center for Strategic Intelligence Research, Joint Military Intelligence College, ISBN 0-9656195-6-7, 175 p., http://www.ni-u.edu/ni_press/pdf/Anticipating_Surprise_Analysis.pdf, accesat la 22 august 2025.
14. Manning, R.A. (2012). *ENVISIONING 2030: US Strategy for a Post-Western World*. A report of the Strategic Foresight Initiative at the Brent Scowcroft Center on International Security, Atlantic Council, Washington D.C., <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/envisioning-2030-us-strategyfor-a-postwestern-world/>, accesat la 12 august 2025.
15. Ministry of Defense (2010). *Strategic Trends Programme, Global Strategic Trends out to 2040*, fourth edition, Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK; NIC, Global Trends 2030.
16. *Predictions have key limits in global risk assessment*. Oxford Analytica, May 16 2013, <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB183360/Predictions-have-key-limits-in-global-risk-assessment>, accesat la 12 august 2025.
17. Ramsbotham, O., Woodhouse, T., Miall, H. (2011). *Contemporary conflict resolution. The prevention, management and transformation of deadly conflicts*, 3d ed., Polity Press, Cambridge.
18. Rogers, J. (2019). *Audit of Geopolitical Capability. An assessment of 20 major powers*. Henry Jackson Society, ISBN: 978-1-909035-50-8, 64 p., <https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/01/HJS-2019-Audit-of-Geopolitical-Capability-Report-web.pdf>, accesat la 22 august 2025.
19. Schinkel Marjaand Blum, D. (2013). Presentation at the GFF-Global Future Forum conference, in the building of the Scottish Government conference entitled *Developing the conceptual framework for International Foresight Analysis*. Glasgow, Scotland: UK.

20. Taleb, N.N. (2010). *The Black Swan. The Impact of the Highly Improbable*. Random House.
21. Trung Anh, D. (2002). *Known Knowns, Unknown Knowns, and Unknown Unknowns What you know and what you don't?*, Data Driven Investor, <https://medium.com/datadriveninvestor/known-knowns-unknown-knowns-and-unknown-unknowns-b35013fb350d>, accesat la 22 august 2025.
22. Walpole, N.J.R. (2012). *Thinking the Unthinkable: The Lives of Royal Air Force and East German Fast-Jet Pilots in the Cold War*. Astonbridge Publishing, ISBN 9780953793327, 250 p.